

Aanbevelingen voor de correctie van het centraal examen economie HAVO 2018 (eerste tijdvak)

Opmerking: formeel blijft het correctievoorschrift van het CvTE leidend.

Opgave 1

1. (Vrije) toetreding is geen verschil tussen beide marktvormen.
Verklaring ontbreekt: geen punten!
2. Miljoen verpakkingen niet noodzakelijk, want Q is al gedefinieerd in miljoenen verpakkingen.
 $MO = MK - 50Q + 230 = 57$ $Q = 3,46$ Daarna $P = 143,5$ 1 punt
3. Toevoeging "Alleen de GVK uit de grafiek." is niet nodig.
Als miljoen ontbreekt 1 punt in mindering.
4. "Er moet een verschil in betalingsbereidheid zijn" is niet correct.
"Er moet een verschil in prijselasticiteit van de gevraagde hoeveelheid zijn" kan goed zijn.
5. Volgens nadere informatie van CvTE en CITO is een verschuiving naar rechts fout. De oude situatie staat in bron 3. In de nieuwe situatie is er geen vraag meer van drogisterijen. De vraag komt nu van apothekers. Zij denken dat er een kleinere gevraagde hoeveelheid zal zijn, omdat het middel in de nieuwe situatie alleen maar op recept is te verkrijgen.
'Bij elke prijs' in het normantwoord is in dit specifieke geval niet essentieel voor de 2^e deelscore.
De helling van de vraaglijn is niet aan de orde. In de opgave staat óf naar links, óf naar rechts.

Opgave 2

- 6.
7. Het bni staat weliswaar niet in het programma, maar de daarop volgende zin biedt voldoende houvast voor de leerling.
8. Indien nominale verandering fout berekend: – 1 punt
Indien teller en noemer verwisseld: – 1 punt
99,3 niet: – 1 punt
bni gebruikt: –1 punt
101,7 als eindantwoord (i.p.v. 1,07%): – 1 punt
In totaal tenminste 0 punten toekennen!
- 9.
- 10.
11. Rentebeleid is onjuist.
Verschillende uitgaven (bijvoorbeeld overheidsinvesteringen, subsidies, uitkeringen) 2 punten
Analoog bij ontvangsten: belastingen en premies.
12. 3% van 642,9 = 19,287 en dat is kleiner dan 53,5: correct.

Opgave 3

- 13.
14. Omdraaien van 1,37 en 4,24 geen punten.
Verkeerd jaar: 1 punt in mindering.
Miljoen ontbreekt: 1 punt in mindering.
15. 308,37 is een juiste berekening zonder afronding: geen aftrek van punten.
Alleen de juiste berekening zonder de conclusie: 1 punt in mindering.
16. Uitleg via SRD kan maximaal 1 punt opleveren.
Relatief hoeft niet verwoord te zijn voor 2 punten.
17. Een redenering via onvoldoende afzet kan goed zijn.

Opgave 4

- 18.

19. Onzorgvuldig gedrag t.a.v. de gezondheid als startpunt is goed.
Het gedeelte achter *omdat* bij het eerste punt is essentieel.
- 20.
21. Strikt nakijken volgens het correctievoorschrift. CvTE zegt toe deze vraag nader te beschouwen in het proces van de normering.
22. Berekening via voorstel Kamerlid of voorstel econoom kan goed zijn.
23. Startpunt van € 300 is niet essentieel. Dit staat immers al in de tekst.
24. Bij 1: in de vraag staat een verhoging van het eigen risico al genoemd, dus er moet wel iets uitgelegd worden, bijvoorbeeld “de verzekerde moet zelf meer betalen.
Bij 2: bij het eerste aandachtsstreepje mag de zin “Daarnaast zullen kostenbewustzijn” tussen haakjes.
Er komt een aanvulling op het correctievoorschrift.

Opgave 5

25. In plaats van hogere productie kan ook hogere afzet genoemd worden.
Redeneringen met alleen maar aanbod van arbeid zijn onjuist.
26. Uitleggen dat krantenkop 1 het niet kan zijn, kan goed zijn.
Krantenkop 2, want het tekort op de lopende rekening ($E - M$) neemt toe en dat leidt tot een afname van de binnenlandse productie: 2 punten.
Krantenkop 2, want er is een tekort en daardoor neemt de binnenlandse productie af:
2 punten op grond van het gegeven in de krantenkop.
- 27.
- 28.
- 29.